УДК 378.14

https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-826-836

Голюк Оксана Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та освіти, Маріупольський державний університет, вул. Преображенська, 6/4, м. Київ, 03037, тел.: (0629) 58-75-00, https://orcid.org/0000-0001-6309-9261

Палій Алла Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філософії та психології, Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія», вул.Харківське шосе, 210, м. Київ, 02121, тел.: (097) 515-38-75, https://orcid.org/0009-0002-8959-3983

Слатвінська Анна Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, https://orcid.org: 0000-0002-8021-4708

КОНТЕКСТНО-КОМПЕТЕНТНІСНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ: АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

Анотація. У статті актуалізовано сутність контекстно-компетентнісного підходу до організації професійної підготовки майбутніх фахівців як такого, що є орієнтований на проектування освітнього процесу у закладі вищої освіти максимально наближеного до майбутньої професійної діяльності студентів.

Уточнено основні положення компетентнісної парадигми навчання, яка передбачає опанування цілісного досвіду вирішення життєвих і професійних проблем, опанування відповідних компетенцій з пріоритетною орієнтацією на цілі-вектори освіти: здатність до навчання, самовизначення, саморозвиток, самоактуалізація.

Контекстне навчання схарактеризовано як таке, у якому моделюється предметний та соціальний зміст професійної праці, забезпечується досягнення умови трансформації навчальної діяльності студента у професійну діяльність майбутнього фахівця.

Доведено, що контекстно-компетентнісний підхід відображає сутність наукових, виробничих та суспільних процесів, що сприяє розв'язанню проблеми інтеграції навчальної, наукової й професійної діяльності

студентів, що дозволяє створити умови для інтеграції навчальної та професійної діяльності як способу формування професійної компетентності шляхом відтворення у навчальній діяльності реальних виробничих зв'язків та відносин, вирішення конкретних професійних завдань.

Визначено умови реалізації контекстно-компетентнісного підходу: формування у майбутніх фахівців мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності; створення професійно-орієнтованого навчального середовища як цілісної єдності інформаційної та технологічної складових освітнього процесу та орієнтованої на професійне становлення майбутнього спеціаліста у поєднанні з можливостями його особистісної самореалізації.

Ключові слова: професійна підготовка, компетентнісна парадигма, контекстно-компетентнісний підхід, проектування освітнього процесу

Holiuk Oksana Anatolyivna Candidate of Pedagogical Science, Associate Professor, Head of the Department of Pedagogy and Education, Mariupol State University, Preobrazhenska street, 6/4, Kyiv, 03037, tel.: (0629) 58-75-00, https://orcid.org/0000-0001-6309-9261

Palii Alla Mykolaivna candidate of pedagogical sciences, associate professor of the department of philosophy and psychology of Kiev university of intellectual property and law of National university "Odessa Law academy" Kharkiv highway St. 210, Kyiv, 02121, tel.: (097) 515-38-75, https://orcid.org/0009-0002-8959-3983

Slatvinska Anna Anatolyivna PhD in Education associate professor at Special and Inclusive Education Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, https://orcid.org: 0000-0002-8021-4708

CONTEXT-COMPETENT MODEL OF TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS: ANALYSIS OF THE PROBLEM

Abstract. The article updates the essence of the context-competence approach to the organization of professional training of future specialists as such, which is oriented towards the design of the educational process in a higher education institution as close as possible to the future professional activity of students.

The main provisions of the competence paradigm of learning, which involves mastering the integral experience of solving life and professional problems, mastering relevant competencies with a priority orientation on the

goals-vectors of education: ability to learn, self-determination, self-development, self-actualization.

Contextual learning is characterized as one in which the subject and social content of professional work is modeled, and the conditions for the transformation of the student's educational activity into the professional activity of the future specialist are achieved.

It is proved that the context-competence approach reflects the essence of scientific, industrial and social processes, which helps to solve the problem of integration of educational, scientific and professional activities of students, which allows to create conditions for the integration of educational and professional activities as a way of forming professional competence through reproduction in the educational activities of real industrial relations and relations, solving specific professional tasks.

The conditions for the implementation of the context-competence approach have been defined: the formation of motivational and value-based attitudes towards professional activity in future specialists; creation of a professionally-oriented educational environment as a complete unity of informational and technological components of the educational process and oriented towards the professional formation of the future specialist in combination with the possibilities of his personal self-realization.

Keywords: professional training, competence paradigm, context-competence approach, educational process design

Постановка проблеми. Розвиток світової економіки стрімко змінює вимоги до випускників закладів вищої освіти і вимагає формування системи освіти, здатної адаптуватися до нових соціальних умов.

Ефективність освітнього процесу сьогодні значною мірою залежить від того, наскільки він є орієнтованим не лише на формування у здобувачів теоретичної бази, а й на їхню підготовку до самостійної діяльності, на формування умінь знаходити рішення у складних життєвих ситуаціях, на створення умов для самовдосконалення та самореалізації.

Традиційна знаннєво орієнтована система навчання в нових умовах виявляється мало ефективною, адже процес здобуття теоретичних знань недостатньо орієнтований на сферу майбутньої професійної діяльності випускників, а труднощі, з якими вони стикаються, засвідчують про обмежену готовність до вирішення реальних професійних проблем. Відтак, аби підвищити ефективність професійної підготовки необхідним є зовсім інший підхід до організації освітнього процесу. Такий, який би дозволив створити умови для взаємоінтеграції навчальної та професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні питання професійної підготовки викладено у працях А. Алексюка, В.Андрущенка, І. Зязюна, В,Кременя, Т. Левченко, О.Мороза, Л. Одерій, Л.Романишина, О.Савченко, Н. Ничкало та ін.

Теоретико-практичні основи впровадження компетентнісного підходу обґрунтовували Н. Бібік, С. Бондар, С. Вітвицька, Н. Волкова, О. Дубасенюк, О.Овчарук, О.Савченко та ін.

Н.Гузій, Н. Дем'яненко, В. Желанова, Т.Лазаренко, О. Шапран та ін. обґрунтовувалися провідні засади контекстного навчання. Були вони предметом досліджень і зарубіжних науковців. Зокрема таких, як Е. Байкер, Р. Бернс, В. Візлер, К. Хадсон, Л. Хоуп та ін.).

Обґрунтуванню необхідності застосування контекстного навчання у процесі фахової підготовки здобувачів освіти присвячені праці А. Богуш, Н.Гузій, О.Ковтун, Н.Лаврентьєва, О.Ларіонова, А.Мельника, А. Павленко, О.Петриченко та ін.

Аналіз наукових праць засвідчив, що, незважаючи на досить ґрунтовно розроблені основи компетентнісного та контекстного підходів до організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, недостатньо вирішеними лишаються такі протиріччя:

- між засвоєнням студентом у процесі навчальної діяльності певного обсягу знань та засобами професійної діяльності, які безпосередньо пов'язані з формуванням практичних навичок;

- між узагальненими результатами, вираженими у наукових знаннях, та питаннями опанування здобувачами сфери майбутньої практичної діяльності, а також запровадженням методів активного навчання, що сприяють досягненню мети сучасної вищої освіти.

Тобто, у вищій школі і донині лишається недостатньо науково обґрунтованою методична система формування інтегрованих знань майбутніх фахівців у найбільш сучасному та систематизованому вигляді, адаптованому до умов майбутньої професійної діяльності.

Мета статті – проаналізувати основні положення компетентнісної парадигми навчання та контекстного підходу; обґрунтувати переваги контекстно-компетентнісної моделі підготовки майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу. Нині найбільш поширене в педагогіці трактування поняття «професійної підготовки» як такої, що передбачає формування глибоких людинознавчих знань, комунікативних умінь та компетенцій у сфері людських відносин, що забезпечує професійну готовність майбутнього педагога до професійної діяльності, набуває дещо інших характеристик. Професійна підготовка все більш переконливо трактується як розгорнутий у часі та просторі процес

професійного самовизначення та саморозвитку особистості, що передбачає оволодіння певним рівнем професійних та особистісних компетенцій.

Теоретичний аналіз сучасних психолого-педагогічних досліджень (В.Кременя, В. Ковальчука, Л. Хомич Т. Шестакова та ін.) дозволив визначити сучасні підходи до якості освіти та пов'язати їх з такими професійними характеристиками майбутнього фахівця, як конкурентоспроможність, особиста та професійна мобільність, професійна культура, інформаційна компетентність, освіченість. Все більш затребуваним на ринку освітніх послуг стає емоційно та стресостійкий, висококваліфікований фахівець, який має здатність до творчості, рефлексії педагогічної діяльності, безперервного самовдосконалення.

Л.Цаповська зазначає, що «інформаційне суспільство, що швидко розвивається і змінюється, ставить перед системою освіти, відповідно до нових освітніх реалій, вимогу орієнтуватися на технології, що формують у студентів уміння вчитися, управляти інформацією, швидко приймати рішення, пристосовуватися до викликів ринку праці» [7, с.126].

Спрямованою на посилення практичної орієнтації навчання та інструментальної спрямованості освіти є компетентнісна парадигма, яка прагне підготувати людину освічену та мобільну, яка володіє не набором фактів, а способами та технологіями їх отримання і сформованою здатністю діяти у різних проблемних ситуаціях.

Н.Кредінець у своїх працях доводить, що «компетентнісна парадигма освіти покликана відіграти особливо важливу роль у процесі професійного навчання фахівців. Адже сучасний рівень розвитку виробництва, швидка зміна технологій, загострення конкурентної боротьби вимагають від працівників, в першу чергу - від спеціалістів вміння адекватно і оперативно реагувати на ці вимоги, що можна зробити тільки на основі підвищення їхньої професійної компетентності, перетворенні її у основний критерій професійної придатності фахівця» [3, с.197].

При цьому важливими є принципи компетентнісної освітньої парадигми. Зауважимо на таких: головна умова реалізації компетентнісної парадигми - не трансляція знань, а інтерактивне формування компетенцій; роль викладача – активно взаємодіяти зі студентами, брати участь у їхньому професійному формуванні; моделювання можливих проблемних професійних ситуацій, вироблення умінь і навичок щодо їх вирішення з необхідністю творчого використання знань.

Аналізована парадигма забезпечує системність і цілісність процесу професійної підготовки, який включає цільовий, змістовий, процесуальний та оціночно-результативний компоненти.

Розглянемо їх детальніше.

Цільовий компонент забезпечує прийняття та усвідомлення майбутніми фахівцями цілей навчальної діяльності з проекцією на сферу професійної діяльності.

Змістовий компонент включає сукупність професійно-значущих знань (академічні знання теорій, принципів, правил та процедури, які відповідають конкретній професійній галузі), необхідних умінь та навичок (практичне володіння інструментами, технологіями, методами роботи, комунікаційними навичками та іншими професійними вміннями), ціннісних орієнтацій (ідеали, переконання та інтереси особистості) та досвіду (практичний досвід, який допомагає ефективно використовувати знання і навички у реальних професійних ситуаціях).

Процесуальний компонент розкривається через технологічну грамотність (викладач повинен бути знайомий з сучасними технологіями, які використовуються у навчанні, електронними ресурсами (веб-платформи, комп'ютерні програми тощо), а також сукупність умов навчання (суб'єкт-суб'єктна природа взаємодії учасників освітнього процесу, персоналізованість, проблемність навчання).

Оціночно-результативний компонент спрямований на визначення рівня готовності майбутнього педагога до професійної діяльності на основі розроблених критеріїв, рівнів та показників.

Натомість Н.Кредінець пропонує таку структуру професійної компетентності спеціаліста; - певний рівень професійних знань та володіння практичними навичками; - націленість на кінцевий результат власної діяльності, вміння брати на себе відповідальність за результати своєї роботи, високо розвинуте почуття соціальної відповідальності; - здатність приймати (на основі наявних знань та практичного досвіду) вірні рішення як у стандартних, так і в нештатних виробничих ситуаціях та визначати конкретні шляхи їхньої ефективної реалізації; - вміння гнучко та оперативно адаптувати свої теоретичні знання та практичний досвід до нових вимог та динаміки змін у виробничому середовищі; - висока соціально-психологічна адаптивність, здатність швидко інтегруватися у структуру міжособистісних взаємовідносин у колективах; - розвиток персональних якостей та здібностей, внутрішня потреба у постійному оновленні своїх знань та практичних навичок, психологічна націленість на безперервну освіту [3, с.197].

Узагальнюючи, можна зауважити, що компетентнісна парадигма визначається як:

- вид змісту освіти, який не зводиться до знаннєво орієнтованої парадигми, а передбачає опанування цілісного досвіду вирішення життєвих і професійних проблем, виконання основних соціальних ролей, опанування відповідних компетенцій;

- пріоритетна орієнтація на цілі-вектори освіти: здатність до навчання, самовизначення, саморозвиток, самоактуалізація.

Л. Цаповська додає, що «принципова відмінність компетентнісної парадигми освіти полягає у цільовій спрямованості вищої освіти, ціннісних орієнтирах суб'єктів навчання, очікуваних результатах освітньо-професійної підготовки майбутніх фахівців» [7, с.127]. Слушною вважаємо і думку Н.Кредінець, який наголошує, щл «компетентнісна парадигма освіти віддає пріоритет не досягненню високого ступеня поінформованості людини в процесі навчання, а формуванню в неї вміння розв'язувати складні проблеми, орієнтуватися у навколишньому соціальному середовищі та приймати самостійні рішення у конкретних життєвих ситуаціях» [3, с.196].

В.Сидоренко, аналізуючи специфіку впровадження компетентнісного підходу в систему післядипломної освіти, наголошує на таких результатах цього процесу, як підсилення практичної спрямованості навчання, акцентування уваги на новій якості професійно-педагогічної дії і визначає його необхідною умовою для створення диференційованого акмеологічного професійного простору, розроблення диференційованих програм професійного розвитку фахівців, формування самобутньо-творчої професійної позиції [6, с.9].

Відтак, очевидно, що компетентнісна парадигма змінює роль викладача в освітньому процесі, яка у даному випадку полягає у спрямуванні процесу навчання на вирішення практичних проблем, наближених до реальних умов, надання допомоги студентам у їхньому пошуку. Студент стає суб'єктом пізнавальної діяльності спільно з викладачем, який не керує, а спрямовує самостійну пізнавальну діяльність студентів, сприяє розвитку у них навичок дослідження, уміння творчо використовувати отриману інформацію, аналізувати проблеми, вирішувати професійні завдання з урахуванням загальних ключових та професійних компетенцій.

Проектування професійно-орієнтованої технології навчання має цілком певну мету - створення викладачем спеціального професійно-орієнтованого освітнього середовища, що дає йому можливість організувати педагогічну взаємодію зі студентами для досягнення необхідного результату навчання, тобто підготовки кваліфікованого, конкурентоспроможного професіонала.

Досягненню такої мети сприяє реалізація положень контекстного підходу.

Ми розділяємо погляди М. Жалдака і О. Хомік, котрі виокремлюють наступні переваги контекстного навчання: діяльнісну позицію студента; засвоєння знань у процесі аналізу та розв'язання спеціально змодельо-

ваних викладачем професійних ситуацій; поєднання індивідуальних і колективних форм роботи; набуття досвіду використання навчальної інформації як засобу регуляції своєї діяльності, що забезпечує її перетворення в особистісні смисли; центрованість освітнього процесу на особистість та індивідуальність майбутнього фахівця, що складає реальну «гуманізацію освіти»; інтеграцію навчальної, наукової та професійної діяльності студентів; забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії [2].

Своєю чергою, Н.Гузій вважає, що провідна ідея контекстного навчання «… полягає в тому, що навчальна інформація має засвоюватися студентом у контексті власної практичної дії та вчинку, наближених до предметного і соціального контекстів професійної праці як системи внутрішніх і зовнішніх умов діяльності та поведінки, яка впливає на сприйняття, розуміння й перетворення суб'єктом конкретної ситуації, надаючи їй індивідуального смислу і професійного значення» [1].

Зарубіжний дослідник R Berns важливою характеристикою контекстного підходу до навчання визначає той факт, що він базується на застосуванні міждисциплінарних зв'язків, навчанні на основі проблем і використанні зовнішніх контекстів для навчання. Науковець наголошує, що «вивчаючи предмети в інтегрованому, мультидисциплінарному аспектах й взаємозв'язку з певними контекстами, студенти прагнуть застосовувати набуті знання та навички у відповідних контекстах» [8].

Н.Мирончук зауважує про п'ять контекстно орієнтованих підходів до організації освітнього процесу:

- проблемно-орієнтоване навчання. Сутність проблемного навчання полягає в тому, що воно розглядається як організований педагогом спосіб активної взаємодії суб'єкта з проблемно-представленим змістом навчання, в ході якого він долучається до об'єктивних протиріч наукового знання та способів їх вирішення, навчається мислити, творчо засвоювати знання. Проблемне навчання є інструментом актуалізації предметних знань. Його використання сприяє підвищенню ефективності навчання, розвитку мислення здобувачів; - формуванню предметних знань та навичок дослідницької діяльності; - підвищення мотивації до навчання;

- кооперативне навчання, яке полягає у спільному набутті знань та умінь на індивідуальному рівні на основі співпраці здобувачів, вирішення навчальних завдань шляхом інформаційного обміну, анкетування, взаємного стимулювання, усвідомлення відповідальності за результат навчання усіма учасниками процесу;

- проектне навчання, що дає можливість прояву самостійності планування, організації та контролю власної діяльності. До особливостей проектної діяльності можна віднести орієнтацію на досягнення конкретної

практичної мети – наочне уявлення результату. В основі проектного навчання - розробка та створення під контролем викладача нових результатів діяльності, що мають практичне значення, в яких відзначається суб'єктивна чи об'єктивна новизна. Метод проектів ґрунтується на інтересі, на творчій самореалізації особистості здобувача у процесі професійного розвитку, на інтелектуальних можливостях, вольових якостях та творчих здібностях, які проявляються і розвиваються у процесі вирішення проблеми;

- громадське навчання (забезпечує практичне застосування нових знань і навичок з метою розробки необхідних для розвитку певної громади проектів);

- навчання на робочому місці (передбачає моделювання діяльності на уявному робочому місці) [5, с. 3].

Проведений аналіз наукової літератури дає підстави контекстне навчання трактувати як таке, у якому моделюється предметний та соціальний зміст професійної праці, тим самим забезпечується досягнення умови трансформації навчальної діяльності студента у професійну діяльність майбутнього фахівця. При цьому воно має низку переваг, необхідних для фундаментальної професійної підготовки фахівців будь-якого профілю. Зокрема: - єдність змісту та форми, теорії та практики навчання; - психолого-педагогічне забезпечення особистісного включення студента в освітній процес; - чітка орієнтація цілей, мотивів майбутньої професійно-педагогічної діяльності, змісту освітніх занять та завдань виробничої науково-педагогічної практики, що зумовлює орієнтацію на досвід використання практико орієнтованих методів навчання та забезпечує вивчення майбутніми викладачами дисциплін професійного циклу на основі поліваріатного комплексу інтерактивних технологій навчання, що, своєю чергою, сприяє засвоєнню теоретико-практичного досвіду із застосування поліваріатності.

Необхідно зауважити і про специфічну логіку організації процесу професійної підготовки на засадах контекстного підходу: - навчальна діяльність студента (лекція, семінар, залік); - квазіпрофесійна діяльність та навчально-професійна (педагогічна практика, науково-дослідна діяльність студентів, підготовка випускної кваліфікаційної роботи); - професійна діяльність. Як бачимо, контекстний підхід дозволяє забезпечити логічний перехід від навчальної діяльності до професійної, змістовно трансформуючи потреби, мотиви, цілі здобувачів.

І.Марчук, порівнюючи особливості реалізації традиційного та контекстного підходів, зауважує на таких перевагах останнього: у процесі професійної підготовки студенти перебувають в діяльнісній позиції; знання засвоюються студентами в контексті аналізу та розв’язання змодельованих професійних ситуацій; у процесі професійної підготовки

використовується поєднання індивідуальних і колективних форм роботи студентів; студент накопичує досвід використання навчальної інформації як результату і засобу навчання; студент перетворюється на суб'єкт пізнавальної, професійної та соціокультурної діяльності [4].

Відтак, реалізація положень аналізованого підходу передбачає організацію освітнього процесу, спроектованого у контексті майбутньої професійної діяльності за допомогою відображення у змісті, методах та формах організації навчання умов майбутньої професійної діяльності. При цьому зміст кожної навчальної дисципліни має модифікуватися залежно від її профіля.

Висновки. В умовах модернізації системи вищої освіти контекстно компетентнісна модель підготовки майбутніх фахівців, орієнтована на проектування освітнього процесу у закладі вищої освіти максимально наближеного до майбутньої професійної діяльності студентів, набуває особливої актуальності.

Контекстно-компетентнісний підхід є системним, фундаментальним і міждисциплінарним, прагматично та гуманістично спрямованим не тільки на професійний, а й на загальнокультурний розвиток особистості здобувача, що дозволяє створити умови для взаємопроникнення навчальної та професійної діяльності як способу досягнення професійної компетентності шляхом відтворення у навчальній діяльності реальних виробничих зв'язків та відносин, вирішення конкретних професійних завдань.

Професійна підготовка майбутніх фахівців на засадах контекстно-компетентнісного підходу проходить логічний шлях від академічної навчальної діяльності до квазіпрофесійної, яка поступово трансформується у навчально-професійну і вимагає дотриманням таких умов: - формування у майбутніх фахівців мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності; - проектування професійно-орієнтованого освітнього середовища як інтегрованої єдності змістової та операційно-технологічної складових, орієнтованої на професійне становлення майбутнього фахівця.

Література:

1. Гузій Н.В. Технологія контекстного навчання в організації дидаскалогічної підготовки студентів у вищій педагогічній школі. Вища освіта України. № 3 (додаток 1) 2012. Тематичний випуск "Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології". Т.1. С. 363-370.

2. Жалдак М.І., Хомік О.А. Формування інформаційної культури вчителя. URL: http://www.icfcst.kiev. ua/SYMPOSIUM/229

3. Кредінець Н.Д. Компетентнісна парадигма професійної підготовки фахівців. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 2021 №6. С 195–198.

4. Марчук І.П. Формування професійних якостей майбутнього соціолога у процесі контекстного навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»/ І.П.Марчук. Запоріжжя, 2009. 20 с.

5. Мирончук Н.М. Контекстний підхід у підготовці студентів до професійної діяльності у зарубіжній педагогічній теорії. Креативна педагогіка / Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки "Полісся". Житомир, 2018. Вип. 13. С. 95-101.

6. Сидоренко В.В. Розвиток професійної компетентності сучасного педагога вумовах відкритої освіти: кластерний аналіз // Професійна компетентність педагога в умовах оновленого змісту освіти та вимог ринку праці: ІІІ регіональна науково-практична конференція. Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2017. С.8-17

7. Цаповська Л.С Компетентнісна освітня парадигма як цільова спрямованість освіти в Україні. Міжнародний науковий журнал «ОСВІТА І НАУКА». Випуск 2(29), 2020. С.125-129

8. Berns R. G. Contextual Teaching and Learning: Preparing Students for the New Economy / Robert G. Berns and Patricia M. Erickson. // The Highlight Zone: Research and Work. 2001. № 5. P. 1-8. URL: http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.453.3887&rep =rep1&type=pdf

References:

1. Huzii, N.V. (2012). Tekhnolohiia kontekstnoho navchannia v orhanizatsii dydaskalohichnoi pidhotovky studentiv u vyshchii pedahohichnii shkoli [Contextual learning technology in the organization of didascological training of students in a higher pedagogical school*]. Vyshcha osvita Ukrainy - Higher education of Ukraine, 3,* 363-370. [in Ukrainian]

2. Zhaldak, M.I., Khomik, O.A. Formuvannia informatsiinoi kultury vchytelia [Formation of information culture of the teacher]. Retrieved from: http://www.icfcst.kiev.ua/SYMPOSIUM/229 [in Ukrainian]

3. Kredynets, N.D. (2021). Kompetentnisna paradyhma profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv [Competency paradigm of professional training of specialists]. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 6,* 195-198. [in Ukrainian]

4. Marchuk, I.P. (2009). Formuvannia profesiinykh yakostei maibutnoho sotsioloha u protsesi kontekstnoho navchannia [Formation of professional qualities of the future sociologist in the process of contextual learning]. *Candidate's thesis.* Zaporizhzhia [in Ukrainian].

5. Myronchuk, N.M. (2018). Kontekstnyi pidkhid u pidhotovtsi studentiv do profesiinoi diialnosti u zarubizhnii pedahohichnii teorii [Contextual approach in preparing students for professional activity in foreign pedagogical theory]. *Kreatyvna pedahohika - Creative pedagogy, 13,* 95-101 [in Ukrainian].

6. Sydorenko, V.V. (2017). Rozvytok profesiinoi kompetentnosti suchasnoho pedahoha vumovakh vidkrytoi osvity: klasternyi analiz [Development of the professional competence of a modern teacher in the conditions of open education: cluster analysis]. *Profesiina kompetentnist pedahoha v umovakh onovlenoho zmistu osvity ta vymoh rynku pratsi: III rehionalna naukovo-praktychna konferentsiia - The professional competence of the teacher in the conditions of the updated content of education and the requirements of the labor market: III regional scientific and practical conference* (pp. 8-17). Vinnytsia [in Ukrainian].

7. Tsapovska, L.S. (2020). Kompetentnisna osvitnia paradyhma yak tsilova spriamovanist osvity v Ukraini [Competency educational paradigm as the target orientation of education in Ukraine.]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «OSVITA I NAUKA» - International scientific journal "EDUCATION AND SCIENCE", 29 (2),* 125-129 [in Ukrainian].

8. Berns, R. G., Patricia M. Erickson (2001). Contextual Teaching and Learning: Preparing Students for the New Economy. *The Highlight Zone: Research and Work, 5,* 1-8. [In English].